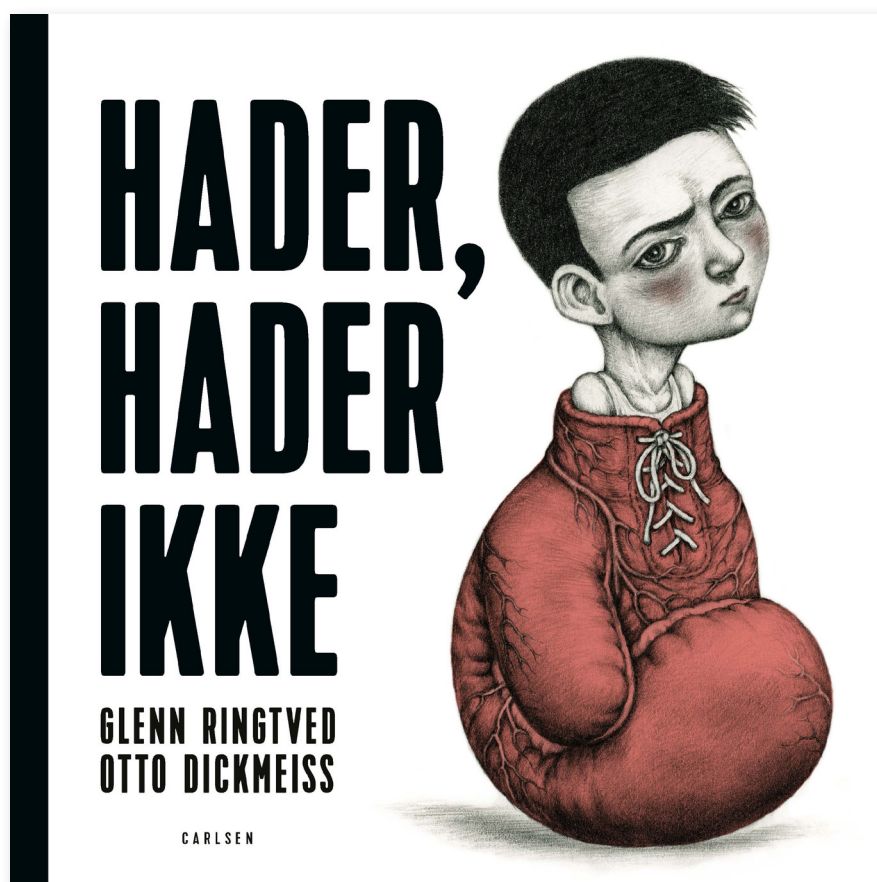

Ned i litteraturen

Et undervisningsforløb af
Lisa Gardum Andersen

CARLSEN *Ekstra*

carlsensekstra.dk

Her skal du læse og arbejde med billednovellen *Hader, hader ikke* af Glenn Ringtved og Otto Dickmeiss.

FØR DU LÆSER, skal du arbejde med bogens for- og bagside. Du kommer både til at beskæftige dig med illustrationerne, titlen og bagsideteksten. Derefter skal du opholde dig ved forsatsbladene, og du skal også lave nogle meddigtningsovelser ved blandt at skrive nogle små tekster. Dit forlæringsarbejde skal du gemme, fordi du skal vende tilbage til det, når du har læst bogen.

MENS DU LÆSER, skal du notere, når du støder på nogle af billednovellens kendetegn. Du skal også notere, når der er noget, du undrer dig over, og du skal opholde dig ved nogle særlige steder i bogen, der kan hjælpe dig i dit analyse- og fortolkningsarbejde.

EFTER DU HAR LÆST, skal du bruge dit arbejde fra før og mens du læste til at stille skarpt på for eksempel billednovellens tema, komposition, karakterer og sammenhængen mellem teksten og illustrationerne.

Til allersidst er der forskellige arbejdsmodeller, alt efter om du og din klasse har arbejdet med ét eller flere af værkerne.

Carlsens billednoveller – ind i genren

Billednovellen er et format, der kombinerer novellen og den moderne billedbog. Derfor kender du måske allerede nogle af genretrækkene. Når du skal arbejde med en billednovelle skal du bruge billednovellens særlige kendetegn i din analyse og fortolkning af værkerne.

Du kan blive klogere på kendetegnene i det ark, du får af din lærer.

Hvad skal du lære?

I forløbet skal du lære at

- analysere og fortolke en billednovelle og kende genrens særlige træk
- en fortælling både udspiller sig på tekst- og billedsiden
- en fortælling kan begynde allerede inden, du har åbnet bogen
- beskæftige dig med billednovellers tematikker
- finde og fortolke symbolske lag og stemninger

Rigtig god fornøjelse!

Før du åbner bogen, skal du arbejde med omslaget og med titlen.

Makkerpar

Se på forsidebilledet og skriv alt det ned, I ser på billedet

- Hvordan er drengens ansigtsudtryk? Hvordan er hans kropsholdning? Hvordan har han det?
- Hvilke farver bliver brugt på billedet? Hvad kan farverne symbolisere? Hvorfor er farverne brugt, hvor de er?
- Se nærmere på boksehandsken.
  - Hvilken funktion har den på billedet? Hvad gør den for drengen?
  - Hvor stor er boksehandsken i forhold til drengen? Hvorfor er forholdet mellem de to illustreret sådan?
  - Hvad kan boksehandskens snører symbolisere?
  - Er der andre detaljer ved boksehandsken, der kan have en symbolsk betydning?

Se på billedet på bagsiden, skriv ned, hvad I ser på billedet

- Hvordan er farverne? Hvilken stemning skaber de?
- Hvad forestiller billedet? Hvilken symbolik ligger der deri?
- Hvordan hænger motivet og stemningen på bagsidebilledet sammen med forsidebilledet?

Læs den øverste bagsidetekst

- Hvordan hænger teksten sammen med billederne på for- og bagsiden?
- Hvorfor tror du, at Kim hader boksning, sin familie, sit liv?
- Hvilken familie, tror du, Kim har?
- Hvilket liv, tror du, Kim har?

Tal om titlen

- Leder titlen jeres tanker hen på noget, I har hørt før? Hvad?
- Hvordan hænger titlen sammen med for- og bagsidebilledet og teksten på bagsiden? Er der en modsætning? Er der ligheder?
- Hvad tror I, billednovellen handler om?
- Skriv to lister i et tokolonnotat, hvor I deler en side op på midten. I den ene side skal I skrive, hvad I tror, Kim hader, i den anden side, skal I skrive, hvad I tror, Kim ikke hader.

Åbn nu bogen og undersøg forsatsbladene

- Hvad ser I på billedet?
- Er der noget, der kan have symbolsk betydning?
- Udvider billedet på forsatsbladet din forventning til, hvad billednovellen handler om? Hvordan?

Læsegruppen

- Gå sammen med et andet læsemakkerpar, så I danner en læsegruppe. Del jeres arbejde med hinanden. Er I enige i jeres oplevelser af symboler, stemning og farver, og I jeres forventninger til, hvordan Kims liv og familie er? Hvad tror I hver især, at Kim hader og ikke hader?

MENS DU LÆSER

Makkerpar

I skal nu sammen læse hele billednovellen uden pause. I kan skiftes til at læse højt. Sørg for også at se på illustrationerne imens.

Bagefter skal I læse hele bogen igen og opholde jer ved hvert enkelt opslag, for at analysere både tekst- og billedsiden.

Undervejs skal I bruge **LÆSEGUIDEN** for at fokusere på billednovellens genretæk. Her skal I notere tekstnære eksempler på, hvordan *Hader, hader ikke* for eksempel indeholder symboler. I skal også notere, hvad billednovellens elementer gør for jeres oplevelse af fortællingen.

Derudover skal I have særligt fokus på **personerne**, **sanserne**, **kompositionen**, **modsætninger** og **symbolerne** i både tekst- og billedside. Herunder er der nogle spørgsmål til nogle udvalgte opslag, der kan hjælpe jer til at stille skarpt på disse elementer.

Opslag 1

Læs teksten

- Hvordan vil I karakterisere sproget?
- Hvad er jeres førstehåndsindtryk af Kim?
- Hvordan beskriver han faren?
- Hvad betyder empati?
- Hvilken virkning har de mange sproglige gentagelser?

Se på illustrationen

- I kan kende en del af billedet fra forsiden.
  - Hvordan er det anderledes på dette opslag?
  - Hvorfor mangler for eksempel farverne og detaljerne på boksehandsken, som omslutter Kim?
  - Hvad får I at vide, som I ikke vidste før?

- Hvordan fremstilles faren?
- Hvad kan snørerne i højre hjørne symbolisere?
- Hvordan karakteriseres broren Kenneth i venstre side af billedet?
- Hvordan er forholdet mellem Kim, Kenneth og faren?
- Hvad ser I i venstre nederste hjørne af opslaget? Hvilken symbolsk betydning kan det have?
- Hvordan hænger illustrationen sammen med teksten på opslaget?
  - Hvordan udvider den fortællingen?
  - Hvilken stemning skabes i billedet?

Opslag 8

Læs teksten

- Hvorfor krøller Kim papiret sammen?
- Hvordan vil I karakterisere sproget?
- Hvad siger teksten om Kenneth, om faren og om Kim? Hvordan er forholdet mellem de tre?
- Hvordan hænger farens fascination af Robinson-ekspeditionen sammen med det, vi ellers ved om ham?

Se på illustrationen

- Hvor kigger Kenneth og faren hen? Hvor kigger Kim hen? Hvordan er deres ansigtsudtryk? Hvad fortæller dette?
- Læg mærke til bladet, der ligger på gulvet. Hvilken symbolsk betydning kan det have? Er det en ledetråd? Hvordan hænger det sammen med stemningen og det, der kommer til at ske?
- Læg mærke til snørerne i farens lænestol. Hvad kan de symbolisere? Hvad siger det om faren? Hvorfor mon han er, som han er?
- Hvordan er forholdet mellem teksten og illustrationen?

Opslag 10

Læs teksten

- “... fars store skygge skulle fylde hele gulvet.” Hvad betyder dette? Hvad gør sproglige billeder for jeres oplevelse af en fortælling?
- Hvorfor kommer faren ikke ind til Kim?
- Hvordan vil I karakterisere sproget? Hvordan er det i forhold til sproget på opslag 8?
- Kom med eksempler på, hvordan sanserne er i spil
- Hvad får vi at vide i teksten?
- Hvorfor er teksten skrevet i kursiv?
- Hvor tror I, moren er? Hvad gør det for Kim og hans familie, at hun er væk?

Se på illustrationen

- Hvilke sanser appellerer illustrator Otto Dickmeiss til?
- Hvilken stemning er der på billedet?
- Hvordan har Kim det? Hvordan kan I se det?
- Se på papirkuglerne i højre hjørne. I kan måske genkende dem fra forsatsbladene. Optræder de andre steder i billednovellen? Hvilken betydning har de for fortællingen? Hvilken symbolik kan I se?
- På Kims skrivebord står en hyacint og på parfumeflasken i venstre side ses hyacintens rødder også. Undersøg hvilken symbolsk betydning denne type blomst kan have. Hvordan hænger betydningen sammen med handlingen og stemningen på billedet? Kan det symbolisere andet eller være en ledetråd til, hvad der sker videre i fortællingen?
- Hvordan er forholdet mellem teksten og illustrationen?

Opslag 13

Læs teksten

- Hvordan vil I karakterisere sproget?
- Hvilken stemning er der i teksten?
- Hvilke sanser er i brug?
- Er teksten beskrivende eller berettende?
- *“De kan føre alle steder hen”*. Hvordan oplever du denne sidste linje? Hvad siger den om, hvordan Kim har det?
- Hvorfor er teksten ikke skrevet i kursiv ligesom de forrige opslag med *“jeg elsker...”*? Læg mærke til, typografien i resten af billednovellen og overvej, hvordan sammenhængen mellem dette og Kims tilstand kan være.

Se på illustrationen

- Hvordan er stemningen i billedet?
- Hvordan har Kim det? Hvordan kan I se det?
- Hvad kan I se i midten af billedet? Hvilken symbolik indeholder det?
- I højre side er en fugl på vej ind i billedet. Hvad kan fugle symbolisere? Hvordan hænger det sammen med fortællingen og med, hvordan Kim har det?
- Hvordan er forholdet mellem teksten og illustrationen?

Opslag 18

Læs teksten

- Hvordan er stemningen i teksten?
- Læs teksten på opslag 1 igen. Hvordan rummer opslag 18 modsætninger til dette? Hvad er der sket med Kim?

- Hvilke sanser appellerer sproget til?
- Hvordan beskrives faren? Viser det jer flere sider af ham? Hvordan?
- Hvordan beskrives Kenneth?

Se på illustrationen

- Hvordan er stemningen i billedet?
- Hvordan har familien det her? Hvordan kan I se det?
- Hvordan fremstilles faren? Hvordan er hans kropsholdning og ansigtsudtryk?
- Hvordan fremstilles Kenneth?
- Hvad symboliserer boksehandskerne?
- Hvad kan det symbolisere, at faren holder i snøren til boksehandskerne? Sammenlign med illustrationen på opslag 1. Hvorfor er det anderledes her?
- Hvad kan farens store interesse i drengenes boksning være et udtryk for?
- Hvordan er forholdet mellem teksten og illustrationen?

Opslag 20

Læs teksten

- Hvorfor står Kenneths dør på klem?
- Hvad får I at vide om fortiden og om brødrenes forhold? Om familien?
- *“Hvis det er absolut er nødvendigt”*, siger Kenneth i billedromanens sidste sætning. Tror I, han mener det? Er det kun Kim, der har lyst til at sove hos Kenneth? Hvis ikke, hvorfor siger Kenneth det så ikke bare? Siger han det på en anden måde? Hvordan?

Se på illustrationen

- Hvordan er stemningen på billedet?
- Hvad gør fugleperspektivet for jeres oplevelse?
- Hvilken farve er den dominerende? Hvad kan billedsiders farver symbolisere?
- Læg mærke til puderne og dynes indhold. Har du set det andre steder i bogen? Hvad kan det symbolisere?
- I venstre side over teksten flyver en due med noget hår i munden. Hvilken symbolsk betydning kan dette have?
- Hvordan fortolker du bogens slutning?

EFTER DU HAR LÆST

Læsegruppen

- I læsegruppen skal I dele det arbejde, I har lavet, mens I læste billednovellen. Er I kommet frem til det samme? Eller kan I sammen udvide jeres analyse?

Makkerpar

- I skal forberede et 7 minutters oplæg for klassen, hvor I analyserer og fortolker værket. Oplægget skal indeholde:
  - Jeres analyse af bogens omslag og titel. Brug arbejdet fra før I læste og finpuds det
  - Konkrete, tekstnære eksempler på, hvordan HADER, HADER IKKE indeholder billednovellens genretræk
  - Modsætninger i værket
  - Kompositionen
  - Personbeskrivelser: Familiens karakteristika, personernes karakteristika og udvikling
  - Værkets sanselige appel. Kom med eksempler fra både teksten og illustrationerne

Alene

- Skriv din egen stil på cirka en side med overskriften *Jeg elsker...* Du skal forsøge at ramme forfatter Glenn Ringtveds sproglige stil. Anvend for eksempel gentagelser og sanser. Skriv poetisk og beskrivende frem for berettende.